

Міністерство освіти і науки України
Дрогобицький державний педагогічний
університет імені Івана Франка

**ЗАХІДНІ ЗЕМЛІ УКРАЇНИ
У ПЕРШІ ПІСЛЯВОЄННІ
РОКИ (1944–1953):
ПОВСЯКДЕННЕ ЖИТТЯ**

Колективна монографія

2022

УДК 94(477.8)"1944/1953"

З 36

Рецензенти:

Білан Сергій Олексійович – доктор історичних наук, професор, професор кафедри міжнародних відносин і суспільних наук Національного університету біоресурсів і природокористування України;

Лазурко Лідія Миколаївна – доктор історичних наук, доцент, професор кафедри історії України Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

Рекомендовано до друку вченою радою історичного факультету
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
(протокол № 3 від 31 березня 2022 р.)

Рекомендовано до друку вченою радою
Запорізького національного університету
(протокол № 10 від 29 березня 2022 р.)

**Західні землі України у перші післявоєнні роки (1944–
З 36 1953): повсякденне життя** : колективна монографія / відп. ред.
В. Ільницький. Riga, Latvia : "Baltija Publishing", 2022. 370 с.

ISBN 978-9934-26-217-3

У запропонованій монографії представлено окремі аспекти повсякденного життя населення Західної України у перші повоєнні роки. Зокрема, висвітлено щоденне життя селянства, учителів, школярів, українських повстанців та підпільників, переселених і депортованих осіб тощо. Окремі студії присвячені історіографії проблеми.

Представлені у монографії дослідження можуть бути корисними науковцям, учителям, студентам, учням та усім, хто цікавиться питаннями історії України ХХ ст.

УДК 94(477.8)"1944/1953"

© О. Каліщук, С. Біла, І. Лозинська, Г. Гриценко, О. Вознюк,
О. Свйонтик, М. Ющишин, Л. Гриник, Н. Кантор, Я. Антонюк,
В. Міщанин, В. Даниленко, М. Галів, Н. Ільницька, М. Гранд, В. Гулай, В. Трофимович,
Л. Трофимович, І. Савчук, Л. Стрільчук, Л. Сосницька, Ю. Стецик, М. Ярушак,
О. Павловський, В. Ільницький, Л. Гриник, Е. Андрущенко
Ю. Каганов, А. Жив'юк, 2022

ISBN 978-9934-26-217-3

**Ministry of Education and Science of Ukraine
Drohobych Ivan Franko State
Pedagogical University**

**WESTERN UKRAINIAN
LANDS IN THE FIRST
POSTWAR YEARS
(1944–1953):
EVERYDAY LIFE**

Collective Monograph

2022

UDC 94(477.8)"1944/1953"

W 36

Reviewers:

Bilas Serhiy Oleksiyovych – Doctor of Historical Sciences, Professor, Professor of the Department of International Relations and Social Sciences, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine;

Lazurko Lidiya Mykolayivna – Doctor of Historical Sciences, Associate Professor, Professor of the Department of History of Ukraine, Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University

Recommended for publication by the Academic Council of the Faculty of History of Drohobych State Ivan Franko Pedagogical University
(Minutes № 3 of March 31, 2022)

Recommended for publication by the Academic Council
of Zaporizhzhya National University
(Minutes № 10 of March 29, 2022)

W 36 **Western Ukrainian lands in the first postwar years (1944–1953): everyday life** : Collective Monograph / red. V. Ilnytskyi. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2022. 370 p.

ISBN 978-9934-26-217-3

The proposed monograph presents some aspects of everyday life of the population of Western Ukraine in the first postwar years. In particular, the daily life of peasants, teachers, schoolchildren, Ukrainian insurgents and underground, displaced and deported persons, etc. Separate studies are devoted to the historiography of the problem.

The research can be useful for scientists, teachers, students, pupils, and all who are interested in the history of Ukraine of the twentieth century.

UDC 94(477.8)"1944/1953"

© O. Kalishchuk, S. Bila, I. Lozynska, G. Galyna, V. Gulay, O. Vozniuk, M. Haliv, O. Sviontyk, M. Yushchyshyn, V. Ilnytskyi, L. Hrynyk, N. Kantor, Y. Antoniuk, V. Mishchany, V. Danylenko, N. Ilnytska, M. Grand, V. Trofymovych, L. Trofymovych, I. Savchuk, L. Strilchuk, L. Sosnytska, Y. Stetsyk, M. Yarushak, O. Pavlovskyi, L. Hrynyk, E. Andriushchenko, Y. Kahanov, A. Zhyviuk, 2022

ISBN 978-9934-26-217-3

ЗМІСТ

Періодика як джерело до вивчення історія повсякдення на західноукраїнських землях у 1944–1953 рр. (<i>Оксана Калищук</i>).....	9
Візуальні, писемні та усні джерела до вивчення історії повсякдення Дрогобиччини (1944–1953) (<i>Світлана Біла, Ірина Лозинська, Галина Гриценко</i>).....	25
Політика визиску сталінським тоталітарним режимом населення Тернопільської області на завершальному етапі Другої світової війни та в перші повоєнні роки: нові інтерпретації та джерела (<i>Василь Гулай, Оксана Вознюк</i>).....	36
Повсякдення викладачів і студентів педагогічного та учительського інститутів у Львові (1944–1953) (<i>Микола Галів, Олександра Свійонтик, Мирослав Юцишин</i>)....	52
Повстанське повсякдення у воєнних реаліях (1944–1950-і рр.): вибрані питання (<i>Василь Ільницький, Лілія Гриник, Наталія Кантор</i>).....	94
Кримінальний аспект повоєнного життя Галичини: озброєні злочинські банди (1944–1950) (<i>Ярослав Антонюк, Василь Ільницький</i>).....	116
Криміногенна ситуація у Закарпатській Україні (1944–1945) у міліцейських оперативних зведеннях (<i>Василь Міщанин</i>).....	132
Засоби радянського інформаційно-психологічного впливу на жителів Західної України в 1944–1945 рр. (<i>Василь Даниленко</i>).....	158
Повсякденне життя населення Дрогобиччини (1947–1948): нове документальне свідчення (<i>Микола Галів, Наталія Ільницька, Михайл Гранд</i>).....	183

Стан захворюваності та поширення хворіб населення західних областей України (1944–1953) (<i>Василь Гулай</i>).....	243
Депортовані з Польщі українці на Волині в 1944–1950-х рр. (<i>Володимир Трофимович, Лілія Трофимович, Ірінія Савчук</i>)...	258
Окремі аспекти повсякденного життя волинських вчителів у повоєнні роки (1944–1953) (<i>Людмила Стрільчук, Лілія Сосницька</i>).....	278
Обшуки, арешти, допити як явища повсякденного неспокою у житті Жовківської монастирської спільноти (1944 – 1946) (<i>Юрій Стецук, Марія Ярушак, Остап Павловський</i>).....	295
Греко-католицька церква та український визвольний рух у повоєнній дійсності (<i>Василь Ільницький, Лілія Гриник</i>).....	319
Матеріально-побутові умови життя мешканців Західної України у спецповідомленнях радянських органів державної безпеки (1946–1953) (<i>Едуард Андрющенко Юрій Каганов</i>).....	337
Молодіжна ОУН у Гошанській середній школі (1947–1948): наставники, учні, ексекutori (<i>Андрій Жив'юк</i>).....	349
Перелік умовних скорочень	367

CONTENTS

Periodicals as a source for studying the history of everyday life in the western Ukrainian lands in 1944–1953 <i>(Oksana Kalishchuk)</i>	9
Visual, written and oral sources for studying the history of everyday life in Drohobych (1944–1953) <i>(Svitlana Bila, Iryna Lozynska, Grytsenko Galyna)</i>	25
The policy of exploitation by the Stalinist totalitarian regime of the population of Ternopil region at the final stage of the Second World War and in the first postwar years: new interpretations and sources <i>(Vasyl Gulay, Vozniuk Oksana)</i>	36
Everyday life of teachers and students of pedagogical and teacher’s institutes in Lviv (1944–1953) <i>(Mykola Haliv, Oleksandra Sviontyk, Myroslav Yushchyshyn)</i>	52
Insurgent everyday life in military realities (1944–1950s): selected issues <i>(Vasyl Ilnytskyi, Lilia Hrynyk, Nataliya Kantor)</i>	94
Criminal aspect of post-war life in Galicia: armed thieving gangs (1944–1950) <i>(Yaroslav Antoniuk, Vasyl Ilnytskyi)</i>	116
Criminogenic situation in Transcarpathian Ukraine (1944–1945) in police operational appeals <i>(Vasyl Mishchanyn)</i>	132
Means of Soviet informational and psychological influence on the inhabitants of Western Ukraine in 1944–1945 <i>(Vasyl Danylenko)</i>	158
Everyday life of the population of Drohobych region (1947–1948): new documentary evidence <i>(Mykola Haliv, Nataliya Ilnytska, Mykhail Grand)</i>	183

The incidence and prevalence of diseases of the population of the western regions of Ukraine (1944–1953): newly discovered sources and modern historiography of the problem (<i>Vasyl Gulay</i>).....	245
Ukrainians deported from Poland to Volhynia in 1944–1950 (<i>Volodymyr Trofymovych, Liliia Trofymovych, Iriniia Savchuk</i>)...	258
Some aspects of everyday life of Volyn teachers in the postwar years (1944–1953) (<i>Liudmyla Strilchuk, Liliia Sosnytska</i>).....	278
Searches, arrests, interrogations as phenomena everyday anxiety in life Zhovkiv monastery community (1944–1946) (<i>Yurii Stetsyk, Maria Yarushak, Ostap Pavlovskyi</i>).....	295
The Greek Catholic Church and the Ukrainian Liberation Movement in the Postwar Reality (<i>Vasyl Ilnytskyi, Liliia Hrynyk</i>).....	319
Living conditions of the Western Ukraine population based on soviet state security agencies' reports (1946–1953) (<i>Eduard Andriushchenko Yurii Kahanov</i>).....	337
Youth OUN in Hoscha Secondary School (1947–1948): mentors, students, executors (<i>Andriy Zhyviuk</i>).....	349
The List of Abbreviations	367

Izdevniecība “Baltija Publishing”
Valdeķu iela 62 – 156, Rīga, LV-1058
E-mail: office@baltijapublishing.lv

Iespiests tipogrāfijā SIA “Izdevniecība “Baltija Publishing”
Parakstīts iespiešanai: 2022. gada 27. februāris.
Tirāža 150 eks.